Uradni list
Evropske unije

SL
Serija L

2024/2994

4.12.2024

DIREKTIVA (EU) 2024/2994 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 27. novembra 2024

o spremembi direktiv 2009/65/ES, 2013/36/EU in (EU) 2019/2034 glede obravnave tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, in tveganja nasprotne stranke pri poslih z izvedenimi finančnimi instrumenti s centralnim kliringom

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 53(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropske centralne banke ([1]),

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom ([2]),

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Za zagotovitev skladnosti z Uredbo (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ([3]) in zagotovitev pravilnega delovanja notranjega trga je treba v Direktivi 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) določiti enoten sklop pravil za obravnavo tveganja nasprotne stranke v poslih z izvedenimi finančnimi instrumenti, ki jih izvajajo kolektivni naložbeni podjemi za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP), kadar je kliring poslov opravila centralna nasprotna stranka (CNS), ki ima dovoljenje ali je priznana v skladu z navedeno uredbo. Direktiva 2009/65/ES določa regulativne omejitve za tveganje nasprotne stranke samo v zvezi s posli z izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se trguje na prostem trgu (OTC), ne glede na to, ali je bil za izvedene finančne instrumente opravljen centralni kliring. Ker ureditev centralnega kliringa zmanjšuje tveganje nasprotne stranke, ki je neločljivo povezano s pogodbami o izvedenih finančnih instrumentih, je treba pri določanju veljavnih omejitev tveganja nasprotne stranke upoštevati, ali je centralni kliring za izvedeni finančni instrument opravila CNS, ki ima dovoljenje ali je priznana v skladu z Uredbo (EU) št. 648/2012, ter vzpostaviti enake konkurenčne pogoje med izvedenimi finančnimi instrumenti, s katerimi se trguje na borzi, in izvedenimi finančnimi instrumenti OTC. Prav tako je treba za regulativne in usklajevalne namene odpraviti omejitve tveganja nasprotne stranke le, kadar nasprotne stranke uporabljajo CNS, ki imajo dovoljenje ali so priznane v skladu z Uredbo (EU) št. 648/2012, za opravljanje klirinških storitev za klirinške člane in njihove stranke.

(2) Za prispevanje k ciljem unije kapitalskih trgov je treba za učinkovito uporabo CNS obravnavati nekatere ovire za uporabo centralnega kliringa v Direktivi 2009/65/ES ter zagotoviti pojasnila v direktivah 2013/36/EU ([5]) in (EU) 2019/2034 ([6]) Evropskega parlamenta in Sveta. Preveliko zanašanje finančnega sistema Unije na sistemsko pomembne CNS iz tretjih držav (CNS stopnje 2) bi lahko povzročilo pomisleke glede finančne stabilnosti, ki jih je treba ustrezno obravnavati. Za zagotovitev finančne stabilnosti v Uniji in ustrezno zmanjšanje morebitnih tveganj širjenja negativnih vplivov v celotnem finančnem sistemu Unije bi bilo zato treba uvesti ustrezne ukrepe za spodbujanje ugotavljanja, upravljanja in spremljanja tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do CNS. V zvezi s tem bi bilo treba direktivi 2013/36/EU in (EU) 2019/2034 spremeniti, da bi institucije in investicijska

([1]) UL C 204, 12.6.2023, str. 3.
([2]) Stališče Evropskega parlamenta z dne 24. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 19. novembra 2024.
([3]) Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).
([4]) Direktiva 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjemih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) (UL L 302, 17.11.2009, str. 32).
([5]) Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27.6.2013, str. 338).
([6]) Direktiva (EU) 2019/2034 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o bonitetnem nadzoru investicijskih podjetij ter o spremembi direktiv 2002/87/ES, 2009/65/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU in 2014/65/EU (UL L 314, 5.12.2019, str. 64).

podjetja spodbudili k sprejetju potrebnih ukrepov za prilagoditev njihovih poslovnih modelov, da se zagotovi skladnost z novimi zahtevami za kliring, uvedenimi s spremembami Uredbe (EU) št. 648/2012 iz Uredbe (EU) 2024/2987 Evropskega parlamenta in Sveta ([7]), in da se na splošno izboljšajo njihove prakse upravljanja tveganj, tudi ob upoštevanju narave, obsega in kompleksnosti njihovih tržnih dejavnosti. Čeprav pristojni organi že imajo celovit sklop nadzornih ukrepov in pooblastil za obravnavanje pomanjkljivosti na področju praks upravljanja tveganj institucij in investicijskih podjetij, vključno z zahtevo po dodatnem kapitalu za tveganja, ki niso ali niso ustrezno krita z obstoječimi kapitalskimi zahtevami, bi bilo treba ta sklop nadzornih ukrepov in pooblastil okrepiti z dodatnimi, bolj specifičnimi orodji in pooblastili v okviru drugega stebra v zvezi s tveganjem prekomerne koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do CNS.

(3) Ker ciljev te direktive, in sicer zagotavljanja, da kreditne institucije, investicijska podjetja in njihovi pristojni organi ustrezno spremljajo in zmanjšujejo tveganje koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do CNS stopnje 2, ki ponujajo storitve znatnega sistemskega pomena, ter odprave omejitev tveganja nasprotne stranke za posle z izvedenimi finančnimi instrumenti, za katere centralni kliring opravlja CNS, ki ima dovoljenje ali je priznana v skladu z Uredbo (EU) št. 648/2012, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev.

(4) Direktive 2009/65/ES, 2013/36/EU in (EU) 2019/2034 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJELA NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Spremembe Direktive 2009/65/ES

Direktiva 2009/65/ES se spremeni:

(1) v členu 2(1) se doda naslednja točka:

„(u) ‚centralna nasprotna stranka' ali ‚CNS' pomeni CNS, kot je opredeljena v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (*).

(*) Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).";

(2) člen 52 se spremeni:

(a) v odstavku 1, drugi pododstavek, se uvodno besedilo nadomesti z naslednjim:

„Izpostavljenost KNPVP tveganju do nasprotne stranke v poslu z izvedenim finančnim instrumentom, za katerega centralni kliring ni opravljen prek CNS, ki ima dovoljenje v skladu s členom 14 Uredbe (EU) št. 648/2012 ali je priznana v skladu s členom 25 navedene uredbe, ne presega:";

(b) odstavek 2 se spremeni:

(i) prvi pododstavek se nadomesti z naslednjim:

([7]) Uredba (EU) 2024/2987 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2024 o spremembi uredb (EU) št. 648/2012, (EU) št. 575/2013 in (EU) 2017/1131 v zvezi z ukrepi za zmanjšanje prekomerne izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank iz tretjih držav in izboljšanje učinkovitosti klirinških trgov Unije (UL L, 2024/2987, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2987/oj).

„Države članice lahko petodstotno mejo iz odstavka 1, prvi pododstavek, dvignejo na največ 10 %. V kolikor tako ravnajo, skupna vrednost prenosljivih vrednostnih papirjev in instrumentov denarnega trga, ki jih ima KNPVP v tistih izdajateljih, v katere je vložil več kakor 5 % svojih sredstev, ne sme presegati 40 % vrednosti njegovega premoženja. Omejitev ne velja za depozite ali posle z izvedenimi finančnimi instrumenti, sklenjene s finančnimi institucijami, ki so predmet bonitetnega nadzora.“;

(ii) v drugem pododstavku se točka (c) nadomesti z naslednjim:

„(c) izpostavljenosti, ki nastanejo pri poslih, sklenjenih s to organizacijo, z izvedenimi finančnimi instrumenti, za katere centralni kliring ni opravljen prek CNS, ki ima dovoljenje v skladu s členom 14 Uredbe (EU) št. 648/2012 ali je priznana v skladu s členom 25 navedene uredbe.“

Člen 2

Spremembe Direktive 2013/36/EU

Direktiva 2013/36/EU se spremeni:

(1) v členu 74(1) se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) učinkovite procese za ugotavljanje, upravljanje in spremljanje tveganj ter poročanje o tveganjih, ki so jim ali bi jim lahko bile izpostavljene, vključno z okoljskimi, socialnimi in upravljavskimi tveganji v kratko-, srednje- in dolgoročnem obdobju ter tveganjem koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, ob upoštevanju pogojev iz člena 7a Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (*);

(*) Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).“;

(2) v členu 76(2) se doda naslednji pododstavek:

„Države članice zagotovijo, da upravljalni organ pripravi konkretne načrte in merljive cilje v skladu z zahtevami iz člena 7a Uredbe (EU) št. 648/2012 za spremljanje in obravnavanje tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, ki ponujajo storitve znatnega sistemskega pomena za Unijo ali eno ali več njenih držav članic.“;

(3) v členu 81 se doda naslednji odstavek:

„Pristojni organi ocenijo in spremljajo razvoj na področju praks institucij v zvezi z upravljanjem tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, vključno z načrti, pripravljenimi v skladu s členom 76(2), peti pododstavek, te direktive, ter napredek pri prilagajanju njihovih poslovnih modelov zahtevam iz člena 7a Uredbe (EU) št. 648/2012.“;

(4) v členu 100 se doda naslednji odstavek:

„5. EBA v sodelovanju z ESMA v skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1093/2010 pripravi smernice, da se določi dosledna metodologija, po kateri se pri nadzorniškem stresnem testiranju upošteva tudi tveganje koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank.

EBA smernice iz prvega pododstavka tega odstavka objavi do 25. junija 2026.“;

(5) v členu 104(1) se doda naslednja točka:

„(o) od institucij zahtevajo, da, kadar pristojni organ meni, da obstaja prekomerno tveganje koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralne nasprotne stranke, zmanjšajo izpostavljenosti do te centralne nasprotne stranke ali ponovno uskladijo izpostavljenosti na svojih klirinških računih v skladu s členom 7a Uredbe (EU) št. 648/2012.“.

Člen 3

Spremembe Direktive (EU) 2019/2034

Direktiva (EU) 2019/2034 se spremeni:

(1) v členu 3(1) se dodata naslednji točki:

„(34) ‚centralna nasprotna stranka' ali ‚CNS' pomeni CNS, kakor je opredeljena v členu 2, točka 1, Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (*);

(35) ‚kvalificirana centralna nasprotna stranka' ali ‚KCNS' pomeni ‚kvalificirana centralna nasprotna stranka' ali ‚KCNP', kakor je opredeljena v členu 4(1), točka 88, Uredbe (EU) št. 575/2013.

(*) Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).";

(2) v členu 26(1) se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) učinkovitimi procesi za ugotavljanje, upravljanje in spremljanje tveganj ter poročanje o tveganjih, ki so jim ali bi jim lahko bila izpostavljena investicijska podjetja ali ki jih ta podjetja povzročajo ali bi jih lahko povzročala drugim, vključno s tveganjem koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, ob upoštevanju pogojev iz člena 7a Uredbe (EU) št. 648/2012;";

(3) člen 29(1) se spremeni:

(a) doda se naslednja točka:

„(e) pomembnih virov in učinkov tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, ter vseh pomembnih vplivov na kapital.";

(b) za petim pododstavkom se vstavi naslednji pododstavek:

„Za namen prvega pododstavka, točka (e), države članice zagotovijo, da upravljalni organ pripravi konkretne načrte in merljive cilje v skladu z zahtevami iz člena 7a Uredbe (EU) št. 648/2012 za spremljanje in obravnavanje tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, ki ponujajo storitve znatnega sistemskega pomena za Unijo ali eno ali več njenih držav članic.";

(4) v členu 36(1) se doda naslednji pododstavek:

„Za namen prvega pododstavka, točka (a), pristojni organi ocenijo in spremljajo razvoj na področju praks investicijskih podjetij v zvezi z upravljanjem tveganja koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do centralnih nasprotnih strank, vključno z načrti, pripravljenimi v skladu s členom 29(1) te direktive, ter napredek pri prilagajanju njihovih poslovnih modelov zahtevam iz člena 7a Uredbe (EU) št. 648/2012.";

(5) člen 39(2) se spremeni:

(a) uvodno besedilo se nadomesti z naslednjim:

„Za namene člena 29, člena 36, člena 37(3) ter člena 38 te direktive ter uporabe Uredbe (EU) 2019/2033 imajo pristojni organi vsaj naslednja pooblastila, da:";

(b) doda se naslednja točka:

„(n) od investicijskih podjetij zahtevajo, da zmanjšajo izpostavljenosti do centralne nasprotne stranke ali ponovno uskladijo izpostavljenosti na svojih klirinških računih v skladu s členom 7a Uredbe (EU) št. 648/2012, kadar pristojni organ meni, da obstaja prekomerno tveganje koncentracije, ki izhaja iz izpostavljenosti do te centralne nasprotne stranke.".

Člen 4

Prenos

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do 25. junija 2026. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. Države članice sporočijo Komisiji besedilo temeljnih predpisov nacionalnega prava, sprejetih na področju, ki ga ureja ta direktiva.

Člen 5

Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 6

Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu, 27. novembra 2024

Za Evropski parlament	*Za Svet*
predsednica	*predsednik*
R. METSOLA	BÓKA J.